

EDUSKUNNAN VASTAUS 75/2008 vp

Hallituksen esitys laeiksi alkolukolla valvotusta ajo-oikeudesta ja tieliikennelain muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi alkolukolla valvotusta ajo-oikeudesta ja tieliikennelain muuttamisesta (HE 36/2008 vp).

Valiokuntakäsittely

Liikenne- ja viestintävaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LiVM 8/2008 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

alkolukolla valvotusta ajo-oikeudesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään mahdollisuudesta määrätä rattijuopumukseen syyllistyneelle ehdollinen ajokielto yhdistettynä ajo-oikeuden valvontaan (*valvottu ajo-oikeus*).

2 §

Valvotun ajo-oikeuden pyytäminen

Valvottua ajo-oikeutta voi pyytää rikoslain (39/1889) 23 luvun 3 §:n 1 momentin tai 4 §:n 1 tai 2 kohdassa tarkoitettua rattijuopumuksesta epäilty, jolla on vakinainen asuinpaikka Suomessa ja joka ei ole muusta syystä ajokiellossa. Pyyntö on esitettävä poliisille tai rattijuopumusasian käsittelyn yhteydessä tuomioistuimelle.

Poliisin tulee 1 momentissa tarkoitettua rikoksen esitutkinnassa ilmoittaa epäillylle mahdollisuudesta valvottuun ajo-oikeuteen sekä kertoa

hänelle valvonnan sisällöstä, ehdoista ja kustannuksista.

3 §

Valvotussa ajo-oikeudessa käytettävä ajoneuvo

Valvotun ajo-oikeuden aikana käytettävät ajoneuvot on varustettava laitteella, joka kuljettajan hengitysilmasta mitattavan alkoholipitoisuuden perusteella estää ajoneuvon käynnistymisen (*alkolukko*). Alkolukko asennetaan valvottuun ajo-oikeuteen määrätyn (*valvottava*) käytössä olevaan yhteen tai useampaan:

- 1) henkilöautoon;
- 2) linja-autoon;
- 3) pakettiautoon;
- 4) kuorma-autoon; tai
- 5) traktoriin.

Ajoneuvo on muutoksastettava alkolukon asentamisen ja sen poistamisen jälkeen.

4 §

Valvotun ajo-oikeuden määrääminen ja alkolukkoajokortti

Valvottu ajo-oikeus määrätään tieliikennelain (267/1981) 79 a §:n 1 momentin mukaan. Ajo-oikeus alkaa alkolukkoerityisehdolla varustetun ajokortin (*alkolukkoajokortti*) luovuttamisesta. Alkolukkoajokortin myöntää valvottavan asuinpaikan poliisi. Alkolukkoajokortin luovuttamisen edellytyksenä on, että valvottava toimittaa poliisille todistuksen alkolukon asentamisesta, rekisteröintitodistuksen I osan, jonka mukaan ajoneuvo on alkolukon asentamisen jälkeen muutostarkastettu, sekä todistuksen 6 §:ssä tarkoitettua käynnistä.

Poliisin on tehtävä alkolukkoajokortin myöntämisestä merkintä ajoneuvoliikennerekisteriin.

Valvottavan on täytettävä valvottuun ajo-oikeuteen kuuluvat velvollisuudet. Koetusajan päätyttyä valvottavan asuinpaikan poliisin on varmistettava, ettei tieliikennelain 79 a §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja tekoja tai laiminlyöntejä ole tapahtunut.

5 §

Valvotun ajo-oikeuden käyttäminen

Valvottavalla on ajo-oikeus vain asuinpaikkansa poliisille ilmoitettuun ja ajoneuvoliikennerekisteriin merkittyihin ajoneuvoihin.

6 §

Päihdehoito

Valvottavan on käytävä lääkärin tai muun terveydenhuollon ammattihenkilön luona keskustellessaan päihteiden käytöstä, niiden vaikutuksista terveyteen sekä päihteiden käyttöön liittyvistä hoitomahdollisuuksista. Käynnistä on pyydetävä todistus, josta ilmenee keskustelun tarkoitus.

7 §

Kustannukset

Valvottava vastaa valvotusta ajo-oikeudesta hänelle aiheutuvista kustannuksista.

8 §

Käyttötietojen käsittely

Valvottavan on 60 päivän välein vietävä alkolukolla varustetut ajoneuvot alkolukon käyttötietojen purkamista varten alkolukon valmistajan valtuuttamalle ja Ajoneuvohallintokeskuskelle ilmoitetulle edustajalle.

Valvottavaa koskevat henkilötiedot ja alkolukon käyttötiedot ovat salassa pidettäviä ja ne on pidettävä erillään edustajan muista asiakasrekistereistä. Edustaja ja alkolukon valmistaja saavat käsitellä valvottavan henkilötietoja ja alkolukon käyttötietoja vain, jos tämän lain toimeenpano sitä edellyttää.

Käyttötietojen siirtämiseen Euroopan unionin ulkopuolella toimivalle alkolukon valmistajalle sovelletaan, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään henkilötietojen siirrosta Euroopan unionin ulkopuolelle.

Edustaja ja alkolukon valmistaja saavat säilyttää valvottavaa koskevia henkilötietoja ja alkolukon käyttötietoja enintään viisi vuotta niiden vastaanottamisesta, minkä jälkeen ne on hävitettävä.

9 §

Valvotun ajo-oikeuden peruuttaminen

Valvottu ajo-oikeus voidaan peruuttaa ja ehdollinen ajokielto määrätä pantavaksi täytäntöön tieliikennelain 79 §:n 3 momentissa ja 79 a §:n 2 momentissa säädetyin edellytyksin. Jos väliaikainen ajokielto perustuu tieliikennelain 76 §:n 1 momentin 5 tai 6 kohtaan, poliisin on ilmoitettava ajokiellosta syyttäjälle, jonka on viipymättä esitettävä valvotun ajo-oikeuden peruuttamista ja ehdollisen ajokiellon täytäntöönpanoa koskeva vaatimus tuomioistuimelle. Vaatimus esitetään sille tuomioistuimelle, jonka pii-

rissä valvottava asuu tai pysyvästi oleskelee. Asia voidaan alioikeudessa käsitellä yhden tuomarin kokoonpanossa, ja virallisen syyttäjän tulee olla istunnossa läsnä. Asia voidaan käsitellä ja ratkaista valvottavan poissaolosta huolimatta. Jos oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain (689/1997) 5 a luvun 1 §:ssä säädettyt edellytykset täyttyvät, asia voidaan ratkaista myös pääkäsittelyä toimittamatta. Muuten menettelyyn sovelletaan, mitä oikeudenkäynnistä rikosasioissa säädetään.

10 §

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta poliisin tämän lain nojalla tekemään päätökseen on voimassa, mitä tieliikennelain 106 a §:ssä säädetään.

11 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset alkolukon teknisistä ominaisuuksista, toiminnasta, asennuksesta sekä käyttötietojen purkamisesta ja niiden ilmoittamisesta poliisille annetaan valtioneuvoston asetuksella.

12 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tätä lakia sovelletaan 2 §:ssä tarkoitettuun henkilöön, joka on syyllistynyt rattijuopumukseen lain tultua voimaan. Tätä lakia sovelletaan kuitenkin myös 2 §:ssä säädetty edellytykset täyttävään henkilöön, joka on syyllistynyt rattijuopumukseen ennen tämän lain voimaantuloa, mutta asia käsitellään tuomioistuimessa vasta tämän lain tultua voimaan.

Laki

tieliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 3 päivänä huhtikuuta 1981 annetun tieliikennelain (267/1981) 76 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta sekä 77 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 76 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohta laissa 1199/2002 sekä 77 §:n 2 momentti laissa 676/1990, sekä

lisätään 76 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1199/2002, uusi 5 ja 6 kohta, 77 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 676/1990 ja laissa 1242/1997, uusi 5 momentti sekä lakiin uusi 79 a § seuraavasti:

76 §

Perusteet väliaikaiseen ajokieltoon määräämiselle

Poliisimies voi määrätä ajo-oikeuden haltijan väliaikaiseen ajokieltoon ja ottaa ajokortin haltuunsa:

3) jos on todennäköistä, että edellytykset ajokiellon määräämiselle 75 §:n 2 momentin 3—6 kohdan tai 3 momentin nojalla ovat olemassa;

4) jos on ilmeistä, että ajo-oikeuden haltijan ajokyky on sairauden, vian tai muun sellaisen syyn vuoksi siinä määrin heikentynyt, että siitä aiheutuu ajon jatkuessa olennaista vaaraa muulle liikenteelle, eikä terveydentilan selvittämistä 73 §:n 2 momentin mukaisesti voida tästä syystä pitää yksinään riittävänä;

5) 79 a §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun pyynnön peruuttamisen vuoksi; taikka

6) jos on syytä epäillä ajo-oikeuden haltijaa 79 a §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettusta teosta tai laiminlyönnistä.

77 §

Väliaikaisen ajokiellon kesto

Jos esitutinnan perusteella on ilmeistä, että tuomioistuimien määrää ajokiellon ehdollisena, poliisi voi määrätä väliaikaisen ajokiellon päättymään, tai jos alkolukolla valvotusta ajo-oikeudesta annetussa laissa (/) säädetyt edellytykset täyttyvät, määrätä valvotun ajo-oikeuden jo ennen kuin tuomioistuin päättää ajokiellosta.

Edellä 76 §:n 1 momentin 5 ja 6 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa väliaikainen ajokielto jatkuu, kunnes tuomioistuin päättää alkolukolla valvotusta ajo-oikeudesta annetussa laissa tarkoitettua valvotusta ajo-oikeudesta.

79 a §

Valvottu ajo-oikeus

Tuomioistuimen on määrättävä rikoslain 23 luvun 3 §:n 1 momentissa tai 4 §:n 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuun rattijuopumukseen syyllistyneelle alkolukolla valvotusta ajo-oikeudesta annetussa laissa tarkoitettu valvottu ajo-oikeus, jos ajokieltoon määrättävä sitä pyytää. Ajokielto on määrättävä ehdollisena. Valvotun ajo-oikeuden aikana tehdystä teosta ei kuitenkaan voida määrätä uutta valvottua ajo-oikeutta. Väliaikainen ajokielto päättyy ja valvottu ajo-oikeus alkaa, kun rattijuopumukseen syyllistyneelle luovutetaan viimeksi mainitussa laissa tarkoitettu alkolukkoajokortti. Valvottu ajo-oikeus päättyy ehdollisen ajokiellon koetusajan päättymispäivänä.

Tuomioistuimen on peruutettava valvottu ajo-oikeus ja määrättävä ehdollinen ajokielto pantavaksi täytäntöön, jos valvottava koetusajana:

1) peruuttaa valvontaa koskevan pyyntönsä; taikka

2) ilman hyväksyttävää syytä rikkoo valvotun ajo-oikeuteen sisältyvää rajoitusta tai laiminlyö valvottuun ajo-oikeuteen kuuluvan velvollisuuden.

Jos ajokieltoon määrättävä on asetettu väliaikaiseen ajokieltoon 76 §:n 1 momentin 6 kohdan nojalla ennen tuomioistuimen päätöstä ajokiellosta ja hän edelleen pyytää valvotun ajo-oikeuden määräämistä, tuomioistuimen on rattijuopumusasian käsittelyn yhteydessä ratkaistava, onko teolle tai laiminlyönnille ollut hyväksyttävä syy.

Valvotusta ajo-oikeudesta on muutoin voimassa, mitä 79 §:ssä säädetään ehdollisesta ajokiellosta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 16 päivänä kesäkuuta 2008

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri